

[Svend Haugaard.]

mand, der skal præstere den kæmpestore udbetaling, jeg nævnte før, 300.000 kr. — det kommer han jo til, hvis han skal op på 50-60 ha i dag — kan klare det, der skal til for at blive selvejer og ikke bestyrer eller forpagter for en eller anden mand fra byen, der har en stor kapital og køber for at anbringe pengene på et sikkert sted?

(Kort bemærkning).

Niels Ravn: Jeg vil gerne til hr. Svend Haugaard sige, at vi vil sikre denne unge landmand. Nu sagde hr. Svend Haugaard sådan lige i farten: op til en 60-70 ha. Det var jo et spring fra 25 — men all right, lad det ligge. Men hvor vil hr. Svend Haugaard skaffe brugere fra til samtlige landbrugsejendomme, egentlige landmænd, hvis vi ikke sætter grænsen omkring ved de 25 eller 20 ha — for min skyld behøver de 25 ha ikke at være noget helligt tal — hvor vil hr. Svend Haugaard skaffe disse nye landmænd fra? Jeg tror, at hvis staten, når det drejer sig om nyetablerede, yder et rimeligt bidrag i form af et lån, eventuelt til udligning af kurstab, vil der være mulighed for, at disse unge via Dansk Landbrugs Realkreditfond kan etablere sig, ikke alene på ejendomme på 25-30 ha, men også på de arealstørrelser, som hr. Svend Haugaard nævnte.

Hr. Morten Lange mente, at det konservative folkepartis eneste jordpolitik var, at når blot brugene blev større og større var alle problemer løst. Nej, det ønsker vi ikke. Vi ønsker bare, at landbruget skal have frihed til at tilpasse sig efter sit eget frie ønske til den brugsform, som nu passer bedst for den enkelte landmand, og findes der så nogen, der som hr. Morten Lange er bange for det, man kalder godssamlinger, ja vel, så er vi villige til at se på en højeste grænse, ud over hvilken man ikke kan få en sådan koncentration af jord.

Endelig vil jeg slutte med at sige til hr. Morten Lange, at hans stilling er den modsatte — sådan har jeg opfattet det — nemlig at når bare brugene er små nok, er han villig til at yde støtte. Det får mig til at tænke på, at det måske var rigtigt, hvad hr. Per Hækkerup i aftes udtalte nede i Køge: at socialistisk folkeparti måske var folketingets mest reaktionære parti.

(Kort bemærkning).

Svend Haugaard: Jeg vil gerne sige til hr. Niels Ravn, at jeg er fuldstændig klar over, at der er få unge i landbruget til at efterspørge de bestående brug. Det er der bl. a., fordi man har svigtet disse unge, fordi man ikke har skaffet dem ordentlige finansieringsforhold, og det er for så vidt forståeligt, at de har foretaget deres afvandring. Men jeg vil gerne sikre dem, der kan være tilbage, og det må man gøre først og fremmest gennem hjælp til finansiering, men ikke ved at gøre brugene meget store.

Jeg er indstillet på, at fremtidens landbrug sandsynligvis bliver en blanding af meget små og meget store brug og en del derindimellem. Jeg tror, at der vil blive tale om en specialisering. Jeg tror, at vi i dag er nødt til at se ikke bare på arealet som afgørende for betegnelsen af brugsstørrelsen, men vi må også i høj grad se på driftsformen; den må være det afgørende. Der må være plads for en driftsform i det små; man må kunne få lån til et brug, der er lille af areal, men derfor udmærket kan være et stort brug i henseende til omsætning. Dette må vi i allerhøjeste grad tilgodese også i denne lovgivning, og derfor ville det da være helt, helt urimeligt, hvis man tog denne grænse med omvendt fortegn.

(Kort bemærkning).

Morten Lange: Hr. Niels Ravn var superliberalist og havde åbenbart glemt, hvad han selv sagde. Han sagde, at det ville være udmærket, om lånene startede sådan cirka ved den grænse, som jeg fandt skulle være den øvre. Det var noget andet; han sagde i anden runde, og så kan vi jo lade den sidste runde være gældende for hans vedkommende. Jeg fastholder imidlertid, at jeg tror, det vil være gavnligt, hvis lånene fortrinsvis anvendes til, skal vi sige brug af beskeden størrelse — ikke fordi jeg mener, at disse brug nødvendigvis skal være enerherskende eller dominerende, men simpelt hen fordi jeg mener, at de, der har de store brug, også har større muligheder for at skaffe sig de supplerende midler på anden vis. Ganske enkelt; og jeg kan ikke se, at det i nogen grad er i modstrid med den erfaring, vi har fået under den udvikling, dansk landbrug er inde i.